

DOI <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2025.1.15374>
УДК 378.147.091.33-027.22:616-053.2:61-0057.875-054.6

Г. А. Павлишин

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-4106-2235>

Scopus Author ID 57192925001

ResearcherID: H-2220-2018

Н. Б. Галіяш

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-4942-4387>

Scopus Author ID 57201256430

І. Л. Горішна

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-7812-0227>

Scopus Author ID 57204813149

І. М. Сарапук

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-4206-0995>

Scopus Author ID 57199328723

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК З ПЕДІАТРІЇ В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

H. A. Pavlyshyn, N. B. Haliyash, I. L. Horishna, I. M. Sarapuk

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University of the Ministry of Health of Ukraine

EXPERIENCE IN DEVELOPING PRACTICAL SKILLS IN PEDIATRICS AMONG FOREIGN MEDICAL STUDENTS

Анотація. Практичні навички в педіатрії є критично важливими для підготовки майбутніх лікарів. Діти потребують специфічного підходу, що включає як особливі методи діагностики й лікування, так і високий рівень комунікативної компетентності. У ТНМУ ім. І.Я. Горбачевського реалізується система підготовки іноземних студентів, спрямована на розвиток клінічного мислення та практичних умінь через симуляційне навчання й практичні заняття в дитячих відділеннях.

Мета дослідження – аналіз успішності складання об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ) іноземними студентами за спеціальністю «Медицина» для визначення проблемних аспектів оволодіння практичними навичками з педіатрії.

На першому етапі дослідження застосовувалися описові методи аналізу. З метою ідентифікації педіатричних навичок, які викликають найбільші труднощі в студентів, проведено ретроспективний аналіз результатів складання об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ), що включав по 3 станції педіатричного профілю, студентами 3–5 курсів, які навчаються за спеціальністю «Медицина».

На третьому курсі найкращі результати спостерігалися в навичках розпитування пацієнта (90% задовільно) та перевірки рефлексів новонароджених (70% задовільно). Однак аускультация серця викликала складнощі в 60% студентів. На четвертому та п'ятому курсах найнижчі результати спостерігалися в навичках розпитування пацієнтів з екзантемою (96% незадовільно). Водночас інтерпретація лабораторних методів виконана краще, зокрема 30,8% студентів досягли відмінних результатів.

Отже, для підвищення рівня підготовки іноземних студентів необхідно посилити практичний складник навчання. Особливої уваги потребують уміння збирати скарги й анамнез при інфекційних хворобах та окремі складники фізикального обстеження. Упровадження додаткових симуляційних занять і фокус на проблемних аспектах сприятимуть формуванню компетентних фахівців у галузі педіатрії.

Ключові слова: практичні навички; педіатрія; симуляційне навчання; об'єктивний структурований клінічний іспит; студенти.

Abstract. Practical skills in pediatrics are critically important for training future physicians. Children require a specific approach, which includes unique diagnostic and treatment methods, as well as a high level of communication competence. At I. Horbachevsky Ternopil National Medical University (TNMU), a comprehensive training system is implemented for foreign students to develop clinical thinking and practical skills through simulation training and hands-on practice in pediatric departments.

To analyze the effectiveness of the Objective Structured Clinical Examination (OSCE) conducted for foreign medical students and identify the most challenging aspects of practical skills acquisition.

Descriptive analysis was applied in the initial stage of the study. To identify the pediatric skills that pose the greatest challenges for students, a retrospective analysis was conducted on the results of the Objective Structured Clinical Examination (OSCE). The analysis included data from 3rd- to 5th-year medical students specializing in "Medicine", with each examination including three pediatric stations.

For 3rd-year students, the best performance was observed in patient interviewing skills (90% satisfactory) and assessment of newborn reflexes (70% satisfactory). However, heart auscultation posed difficulties for 60% of students. Among 4th- and 5th-year students, the poorest results were in interviewing patients with exanthema (96% unsatisfactory). At the same time, the interpretation of laboratory tests showed better outcomes, with 30.8% of students achieving excellent results.

To enhance the training of foreign students, it is essential to strengthen the practical component of their education. Special attention should be given to developing skills in collecting patient complaints, taking medical histories in infectious diseases, and performing key aspects of the physical examination. Introducing additional simulation sessions and addressing challenging areas will help cultivate highly competent specialists in pediatrics.

Key words: practical skills; pediatrics; simulation training; objective structured clinical examination; students.

Вступ. Сьогодні, незважаючи на російську агресію, підготовка іноземних студентів залишається одним із пріоритетних напрямів діяльності закладів вищої медичної освіти в Україні [2; 7]. У більшості країн, зокрема й в Україні, сучасні виклики супроводжуються дефіцитом медичних кадрів, особливо у сферах педіатрії та сімейної медицини. Так, станом на 2019 рік дефіцит дитячих лікарів в Україні сягнув 1000 вакансій, лікарів загальної практики – 1700, сімейних лікарів – понад 3000 вакансій [1; 10].

Формування практичних навичок із педіатрії є ключовим елементом професійної підготовки майбутніх лікарів на етапі додипломної освіти. З огляду на специфічні фізіологічні особливості дитячого організму, важливо забезпечити оволодіння студентами спеціалізованими методами діагностики й лікування, які суттєво відрізняються від підходів, застосовуваних у дорослій медицині. Крім того, успішна медична практика у сфері педіатрії передбачає не лише клінічну компетентність, а й високий рівень комунікативних навичок, необхідних для ефективної взаємодії з дітьми та їхніми батьками, що сприяє формуванню довірливих взаємин і покращенню якості медичної допомоги [3; 13].

Відповідно до затверджених змін до порядку, умов і строків проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань 22 «Охорона здоров'я», під час оцінювання рівня сформованості професійних клінічних компетентностей випускників за спеціальністю 222 «Медицина» за допомогою об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту (ОСП(К)І) передбачено, що 15–20% станцій мають бути спрямовані на оцінювання знань і навичок у сфері педіатрії [6].

Моніторинг рівня задоволеності здобувачів їхньою підготовкою, а також рівнем засвоєння необхідних компетенцій, у тому числі з педіатрії, є важливим елементом оцінювання якості освітнього процесу, що сприяє вдосконаленню освітніх програм та адаптації їх змісту до актуальних потреб студентів [2].

Мета дослідження – з'ясувати підходи до формування практичних навичок з педіатрії у здобувачів серед іноземних громадян, які навчаються за спеціальністю 222 «Медицина» в ТНМУ, а також оцінити успішність складання ними об'єктивного структурованого клінічного іспиту (далі – ОСКІ) задля виявлення складових елементів педіатричних навичок, що становлять найбільші труднощі для студентів.

Методи дослідження. На першому етапі дослідження застосовувалися описові методи аналізу. З метою ідентифікації педіатричних навичок, які викликають найбільші труднощі в студентів, проведено ретроспективний аналіз результатів складання ОСКІ, зокрема порівнювали показники засвоєння педіатричних компетенцій студентами медичного факультету й факультету іноземних студентів, які навчаються за спеціальністю «Медицина».

У 6-му (весняному) семестрі 2023–2024 навчального року ОСКІ склали 10 студентів 3 курсу, 23 студенти 4 курсу й 52 студенти 5 курсу факультету іноземних студентів. Їхній результат порівнювали з результатами студентів медичного факультету, які під час складання ОСКІ працювали за тими ж сценаріями.

На третьому курсі студенти демонструють навички з педіатрії на станціях (1) «Розпитування педіатричного пацієнта», (2) «Фізикальне обстеження дитини», (3) «Фізикальне обстеження немовляти». На четвертому й п'ятому курсах студенти працюють на станціях (1) «Розпитування педіатричного пацієнта», (2) «Фізикальне обстеження педіатричного пацієнта», (3) «Інтерпретація лабораторно-інструментальних методів обстеження, лікування».

Рівень оволодіння студентами компетентностей оцінюється за чек-листами виконання навичок у сценаріях. Максимальна оцінка за виконання сценарію на станції ОСКІ становить 1 бал. Ми обрахували середній бал за навичку, для зручності аналізу градували оцінки як відмінно (бал у межах 0,95–1,0), задовільно (0,7–0,94) та незадовільно (0–0,69).

Результати дослідження. На кафедрі педіатрії № 2 Тернопільського національного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України (ТНМУ) навчаються здобувачі з числа іноземних громадян з 2-го по 6-ий курс. Відповідно до освітньо-професійної програми «Лікувальна справа» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина», знання й навички з педіатрії формуються під час вивчення студентами таких обов'язкових дисциплін, як «Догляд за хворими (практика)», «Пропедевтика педіатрії», «Сестринська практика», «Педіатрія», «Педіатрія з дитячими інфекційними захворюваннями та медичною генетикою» [5].

Формування навичок із педіатрії в студентів вимагає комплексного підходу, що включає як теоретичний, так і практичний складники [9]. Практичні заняття, що включають роботу біля ліжка хворого, допомагають студентам навчитися оцінювати розвиток і стан здоров'я дітей різного віку, розпізнавати симптоми різних захворювань, а також розуміти їхню патофізіологію. Це допомагає розвитку клінічного мислення й умінню проводити ефективний аналіз клінічних ситуацій у здобувачів. Безпосереднє спілкування студентів з малими пацієнтами та їхніми батьками в дитячих відділеннях сприяє формуванню комунікативної компетентності.

З огляду на рекомендації інших досліджень щодо розширення використання симуляційних технологій у медичній освіті, організація навчального процесу в ТНМУ передбачає заняття в Центрі симуляційного навчання в рамках усіх дисциплін [8; 11; 12]. Переваги використання манекенів і тренажерів у навчальному процесі включають можливість реалістичного відпрацювання клінічних навичок без ризику для пацієнта, необмежену тривалість навчання, а також об'єктивну оцінку сформованих практичних компетентностей студентів. У центрі симуляційного навчання ТНМУ студенти, попередньо отримавши теоретичну підготовку, відпрацьовують алгоритми об'єктивного обстеження дитини й виконання різних лікувально-діагностичних маніпуляцій шляхом багаторазового повторення. Це забезпечує глибше засвоєння матеріалу та формування стійких професійних навичок.

Для ретельнішого відпрацювання студентами практичних навичок з педіатрії симуляційні заняття включені в робочі програми всіх дисциплін. Так, навчальною програмою з дисципліни «Догляд за хворими (практика)» на другому курсі передбачено два 2-годинних заняття в центрі симуляційного навчання для відпрацювання навичок антропометрії та гігієнічного догляду за маленькими пацієнтами (фото 1). На третьому курсі студенти вивчають пропедевтику педіатрії. У цій дисципліні заплановано три 4-годинних

заняття для формування навичок фізикального обстеження дихальної, серцево-судинної та травної системи в дітей (фото 2). Інша дисципліна, яка вивчається на третьому курсі, «Сестринська практика» передбачає два 4-годинних заняття в центрі симуляційного навчання для відпрацювання таких маніпуляцій, як виконання ін'єкцій/інфузій і забір зразків для аналізів.

На цьому етапі метою є формування в студентів таких фахових компетентностей (далі – ФК), як ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані; ФК 2. Здатність визначити необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та оцінити їх результати.

Фото 1. Демонстрація студентом навичок гігієнічного догляду за немовлям

Фото 2. Відпрацювання студентами навичок фізикального обстеження дитини

На четвертому курсі заняття з дисципліни «Педіатрія» в центрі симуляційного навчання передбачають відпрацювання сценаріїв з менедж-

Таблиця 1

Результати складання ОСКІ з педіатрії іноземними й вітчизняними студентами 3–5 курсів, що навчаються за спеціальністю «Медицина»

Станція ОСКІ	Задійний сценарій	К-сть сту- дентів, що складали за сцена- ним сценарієм	Серед- ній бал за навичку	Кількість студентів, що склали на певний бал (іноземні)						К-сть студен- тів, що складали за цим сценарієм	Серед- ній бал за нави- чку	Кількість студентів, що склали на певний бал (вітчизняні)								
				відмінно 0,95–1,0			задов. 0,7–0,94					незадов. 0–0,69			відмінно 0,95–1,0		задов. 0,7–0,94		незадов. 0–0,69	
				абс	%	абс	%	абс	%			абс	%	абс	%	абс	%	абс	%	
				абс	%	абс	%	абс	%			абс	%	абс	%	абс	%	абс	%	
3 курс																				
(1)	Collecting complaints and history in a pediatric patient with GI disorder	10	0,79	1	10	9	90	1	10	47	0,90	21	44,7	24	51,1	2	4,2			
(2)	Auscultation of heart in a child with congenital heart disease	10	0,65	1	10	3	30	6	60	48	0,86	13	27,1	33	68,8	2	4,2			
(3)	Eliciting transitional (spinal) reflexes of infancy	10	0,81	1	10	7	70	2	20	46	0,86	18	39,1	24	52,2	4	8,7			
4 курс																				
(1)	Interviewing the pediatric patient with allergic pathology	23	0,62	0	0	9	39,1	14	60,9	47	0,94	28	59,6	19	40,4	0	0,0			
(2)	Physical examination of a child with cardiac pathology	23	0,61	1	4,3	8	34,8	15	65,2	48	0,82	16	33,3	19	39,6	13	27,1			

Продовження таблиці 1

(3)	Laboratory and instrumental methods of examination of a pediatric patient with kidney disorder	23	0,67	4	17,4	8	34,8	11	47,8	24	0,97	20	83,3	4	16,7	0	0,0
5 кыпс																	
(1)	Interviewing the pediatric patient with exanthema	26	0,45	0	0	1	3,8	25	96,2	23	0,86	5	21,7	17	73,9	1	4,4
(1)	Collecting complaints and history of present illness in a mother of a newborn child	26	0,63	4	15,4	4	15,4	18	69,2	24	0,83	3	12,5	20	83,3	1	4,2
(2)	Physical examination of a child with neuroinfection	26	0,60	0	0	8	30,8	18	69,2	24	0,77	2	8,33	18	75,0	4	16,7
(2)	Physical examination of a newborn child with respiratory disorder	26	0,57	1	3,8	9	34,6	16	61,6	24	0,77	2	8,33	14	58,3	8	33,3
(3)	Interpretation of laboratory tests of a child with endocrine disorder	26	0,76	8	30,8	13	50,0	5	19,2	34	0,69	6	17,6	10	29,4	17	50,0
(3)	Interpretation of laboratory tests of a child with hematological disorder	26	0,67	1	3,8	13	50,0	12	46,2	24	0,87	8	33,3	15	62,5	1	4,2

менту основних респіраторних захворювань дитячого віку, таких як бронхіоліт, пневмонія, бронхіальна астма тощо. Крім уже згаданих фахових компетентностей, фокус симуляційних занять зміщується на формування ФК 3. Здатність установити попередній і клінічний діагноз захворювання.

На п'ятому курсі студенти на 6-годинному занятті відпрацьовують навички первинного огляду й реанімації новонародженого. На шостому курсі 6-годинне заняття в центрі симуляційного навчання присвячене формуванню навичок базової та розширеної підтримки життєдіяльності дітей. Метою є досягти формування ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів; ФК 8. Здатність до визначення тактики й надання екстреної медичної допомоги.

Для контролю прогресування студентів в оволодінні практичними навичками в ТНМУ проводиться ОСКІ наприкінці третього, четвертого й п'ятого курсів, кожен із яких включає по три станції педіатричного профілю [4].

Сьогодні на кожну станцію розроблено по 6 сценаріїв. Максимальна оцінка за виконання сценарію на станції становить 1 бал. З огляду на малу кількість студентів, що складали іспит, цьогогоріч було задіяно по 1–2 сценарії на станцію. Результат складання іспиту студентами 3–5 курсів подано в таблиці 1.

Аналіз результатів складання ОСКІ показує, що рівень оволодіння студентами-іноземцями практичними навичками залишає бажати кращого. За більшістю сценаріїв лише поодинокі студенти показали відмінний результат. Задовільний результат з балом 0,7–0,94 мають 15,4–50,0% студентів. За деякими сценаріями, зокрема розпитування пацієнта й перевірка рефлексів новонародженого, на 3 курсі цей показник становив 90,0 і 70,0%, що вказує на високий рівень засвоєння цих навичок. На жаль, значна кількість студен-

тів – у межах 46,2–69,2% – демонструвала незадовільне виконання окремих навичок з педіатрії. Особливу увагу варто звернути на такі навички, як аускультация серця на 3 курсі й розпитування пацієнта з екзантемою на 5 курсі, які були проблемними для студентів цього року. З іншого боку, під час інтерпретації лабораторно-інструментальних методів обстеження студенти показують хороший рівень підготовки, особливо на 5 курсі.

Такий результат пояснюється ще й тим, що у зв'язку з пандемією COVID-19, а пізніше початком війни в Україні, здобувачі з числа іноземних громадян були змушені протягом кількох семестрів навчатися дистанційно.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, практичні навички з педіатрії відіграють ключову роль у професійній підготовці майбутніх лікарів, особливо для студентів-іноземців, які стикаються з додатковими труднощами через мовний бар'єр і необхідністю адаптуватися до особливостей медичної освіти в Україні.

Результати складання ОСКІ продемонстрували наявність проблемних аспектів у засвоєнні окремих педіатричних навичок, зокрема аускультация серця, фізикального обстеження й розпитування пацієнтів з екзантемою, що потребує поглиблення фокусу на цих питаннях.

Інтеграція симуляційних технологій з практичними заняттями в лікарняних відділеннях педіатричного профілю сприяє підвищенню рівня клінічної підготовки студентів, забезпечуючи можливість багаторазового відпрацювання навичок у різних умовах і формування фахових компетентностей студентів.

Оптимізація навчального процесу через розширення симуляційних занять, адаптацію сценаріїв ОСКІ й упровадження інтерактивних методик навчання сприятиме ефективнішому формуванню компетентних спеціалістів у галузі педіатрії.

Список літератури

1. Волосовець О., Заболотько В., Волосовець А. Кадрове забезпечення галузі охорони здоров'я в Україні та світі: сучасні виклики. *Українські медичні вісті*. 2023. № 1. С. 20–26. DOI: 10.32471/umv.2709-6432.84.57.
2. Грищенко Н.В., Ковальчук О.Л. Моніторинг рівня задоволеності якістю підготовки з педіатрії здобувачів освіти спеціальністю 222 «Медицина» факультету підготовки іноземних громадян Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. *Здоров'я дитини*. 2024. Т. 19. № 4. С. 208–213. DOI: 10.22141/2224-0551.19.4.2024.1707.
3. Волосовець О.П., Улищенко В.В., Грищенко Н.В., Ковальчук О.Л., Купкіна А.В., Каруліна Ю.В., Салтанова С.Д. Напрями вдосконалення викладання педіатрії в закладах вищої освіти.

Медична освіта. 2023. № 1. С. 22–28. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2023.1.13822.

4. Корда М.М., Шульгай А.Г., Пасяка Н.В., Петренко Н.В., Галіяш Н.Б., Бількевич Н.А. Об'єктивний структурований клінічний іспит як вимір практичної підготовки майбутнього лікаря. *Медична освіта*. 2019. № 3 (додаток). С. 19–24.

5. Освітньо-професійна програма «Лікувальна справа» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 Медицина галузі знань 22 Охорона здоров'я / Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України. 2024. URL: <https://drive.google.com/file/d/1kDKR3HygmMgxmBzhmGhFyjOdtpe4zwCp/view> (дата звернення: 20.02.2025).

6. Про зміни до порядку, умов та строків проведення ЄДКІ та критеріїв оцінювання результатів : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 2024 № 900 (Україна). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0873-24#Text> (дата звернення: 20.02.2025).

7. Волосовець О., Виговська О., Кривоусов С., Мозирська О., Ємець О., Волосовець А., Фелешко В. Проблеми надання медичної допомоги дітям України внаслідок російської агресії. *Здоров'я дитини*. 2023. Т. 18. № 3. С. 157–161. DOI: 10.22141/2224-0551.18.3.2023.1578.

8. Соляник О.В., Круть О.С. Важливість симуляційного навчання в здобутті студентами практичних навичок з пропедевтичної педіатрії. *Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки та освіти (частина II)* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 10–11 квітня 2021 року. Львів : Львівський науковий форум, 2021. С. 16.

9. Щербатюк Н.Ю., Горішній І.М., Чорномидз І.Б. Засвоєння студентами практичних

навичок при вивченні педіатрії. *Медична освіта*. 2019. № 3. С. 35–38.

10. Volosovets O.P., Lurin I.A., Naumenko O.M., Volosovets A.O., Kryvopustov S.P. Current challenges for the health care system due to the lack of medical staff and the continuous professional development of doctors. *Wiadomosci lekarskie (Warsaw, Poland : 1960)*. 2022. T. 75. № 5. pt 1. P. 1136–1139. DOI: 10.36740/WLek202205115.

11. Dudas R.A., Colbert-Getz J.M., Balighian E. et al. Evaluation of a simulation-based pediatric clinical skills curriculum for medical students. *Simulation in Healthcare: Journal of the Society for Simulation in Healthcare*. 2014. T. 9. № 1. C. 21–32.

12. Fitzgerald D.A. Integrating simulation teaching into acute clinical paediatrics. *Paediatric Respiratory Reviews*. 2024. T. 51. C. 1. DOI: 10.1016/j.prpv.2024.05.003.

13. Kissel A.M. Pediatric Priorities. *Academic Medicine: Journal of the Association of American Medical Colleges*. 2020. T. 95. № 8. C. 1131. DOI: 10.1097/ACM.0000000000003227.

References

1. Volosovets, O., Zabolotko, V., & Volosovets, A. (2023). Kadrove zabezpechennia haluzi okhorony zdorovia v Ukraini ta sviti: suchasni vyklyky [Human resources in the healthcare sector in Ukraine and the world: modern challenges]. *Ukrainski medychni visti*, (1), 20–26. <https://doi.org/10.32471/umv.2709-6432.84.57> [in Ukrainian].

2. Gryshchenko, N., & Kovalchuk, O. (2024). Monitorynh rivnia zadovolenosti yakistiu pidhotovky z pediatrii zdobuvachiv osvity za spetsialnistiu 222 «Medytsyna» fakultetu pidhotovky inozemnykh hromadian Natsionalnoho medychnoho universytetu imeni O.O. Bohomoltsia [Monitoring the level of satisfaction with the quality of training in pediatrics of undergraduates on the specialty 222 «Medicine» of the Faculty for Training of Foreign Citizens of the Bogomolets National Medical University.] *Child's Health*, 19 (4), 208–213. <https://doi.org/10.22141/2224-0551.19.4.2024.1707> [in Ukrainian].

3. Volosovets, O.P., Ulishchenko, V.V., Grishchenko, N.V., Kovalchuk, O.L., Kupkina, A.V., Karulina, Y.V., ... Saltanova, S.D. (2023). Napriamy vdoskonalennia vykladannia pediatrii v zakladakh vyshchoi osvity [Directions for improving the teaching of pediatrics in institutions of higher education]. *Medical Education*, (1), 22–28. <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2023.1.13822> [in Ukrainian].

4. Korda, M.M., Shulhai, A.H., Pasyaka, N.V., Petrenko, N.V., Haliyash, N.V., & Bilkevich, N.A. (2019). Obiektivnyi strukturovani klinichni ispyt yak vymir praktychnoi pidhotovky maibutnoho likaria [Objective structured clinical examination as a measure of practical training of a future doctor]. *Medical Education*, (3), 19–24. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.3.10116> [in Ukrainian].

5. I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ministry of Health of Ukraine. (2024). *Osvitno-profesiina prohrama «Likuvalna sprava»*

druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 222 Medytsyna haluzi znan 22 Okhorona zdorovia. Ternopilskiy natsionalnyi medychniy universytet imeni I. Ya. Horbachevskoho Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy [Educational and professional program «General Medicine» of the second (master's) level of higher education in specialty 222 Medicine, field of knowledge 22 Healthcare]. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/1kDKR3HygmmgxmBzhmGhFyJODtpe4zwCp/view> [in Ukrainian].

6. Pro zminy do poriadku, umov ta strokiv provedennia YeDKI ta kryteriiv otsiniuvannia rezultativ [On changes to the procedure, conditions and deadlines for conducting the Unified State Examination and the criteria for evaluating the results]. *Nakaz Ministerstva Okhorony Zdorovia Ukrainy № 900* (2024) (Ukraine). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0873-24#Text> [in Ukrainian].

7. Volosovets, O., Vyhovska, O., Kryvopustov, S., Mozyrska, O., Yemets, O., Volosovets, A., & Feleszko, W. (2023). Problemy nadannia medychnoi dopomohy ditiam Ukrainy vnaslidok rosiiskoi ahresii [Problems of providing medical care to children of Ukraine as a result of russian aggression]. *Child's Health*, 18 (3), 157–161. <https://doi.org/10.22141/2224-0551.18.3.2023.1578> [in Ukrainian].

8. Solianyk, O.V., & Krut, O.C. (2021). Vazhlyvist symulatsiinoho navchannia v zdobutti studentamy praktychnykh navychok z propedevtychnoi pediatrii [The importance of simulation training in students' acquisition of practical skills in propaedeutic pediatrics]. *Teoretychni ta praktychni aspekty rozvytku nauky ta osvity (chastyna II): materialy III Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii m. Lviv, 10-11 kvitnia 2021 roku.*—Lviv: Lvivskiy naukovyi forum, 48 c. 16 [in Ukrainian].

9. Sherbatyuk, N. Y., Horishnyi, I. M., & Chornomud, I. B. (2019). Zasoiennia studentamy

praktychnykh navychok pry vyvchenni pediatrii [Studying by students practical skills of pediatrics]. *Medical Education*, (3), 35–38. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.3.10645> [in Ukrainian].

10. Volosovets, O.P., Lurin, I.A., Naumenko, O.M., Volosovets, A.O., & Kryvopustov, S.P. (2022). Current challenges for the health care system due to the lack of medical staff and the continuous professional development of doctors. *Wiadomosci lekarskie (Warsaw, Poland: 1960)*, 75 (5 pt 1), 1136–1139. <https://doi.org/10.36740/WLek202205115>.

11. Dudas, R.A., Colbert-Getz, J.M., Balighian, E., Cooke, D., Golden, W.C., Khan, S., Stew-

art, R., & Barone, M. (2014). Evaluation of a simulation-based pediatric clinical skills curriculum for medical students. *Simulation in healthcare : journal of the Society for Simulation in Healthcare*, 9 (1), 21–32.

12. Fitzgerald, D.A. (2024). Integrating simulation teaching into acute clinical paediatrics. *Paediatric respiratory reviews*, 51, 1. <https://doi.org/10.1016/j.prrv.2024.05.003>.

13. Kissel, A.M. (2020). Pediatric Priorities. *Academic medicine: journal of the Association of American Medical Colleges*, 95(8), 1131. <https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000003227>.

Отримано 30.03.2025

Електронна адреса для листування: nhaliyash@tdmu.edu.ua